

2019-04-04

Till ägarna av Öresundståg AB

Fordonsförvaltning inom Öresundstågssamarbetet

Sammanfattning

Under 2018 antogs ett nytt ägardirektiv för Öresundståg AB där man stärker Bolagets operativa och strategiska ansvar för Öresundstågstrafiken, däribland att samordna fordonsförvaltningen. Parallellt finns ett avtal mellan fordonsägarna om förvaltning av fordonen. Detta avtal avslutas 191231.

Styrelsen för Öresundståg AB rekommenderar därför ägarna att:

- ge VD på Öresundståg AB i uppdrag att utarbeta ett förslag på nytt arbetssätt och styrning av förvaltningen av de svenska fordonen i Öresundstågstrafiken med utgångspunkt i det uppdrag som Öresundståg AB har enligt punkt 3.3.6 i Ägardirektiv "Bolaget får i uppdrag att samordna fordonsförvaltningen och bereda ärenden". Uppdraget genomförs i samråd med Trafikdirektörer/VD hos ägarna.
- ett nytt avtal fr o m 2020-01-01 om fordonsförvaltning mellan fordonsägarna anpassas utifrån ovanstående.

Samverkan Öresundstågstrafiken och uppdraget till Öresundståg AB

Öresundstågstrafiken är ett gemensamt regionaltågssystem i södra Sverige och via Öresundsbron vidare in i Danmark. Parterna i samarbetet är Region Blekinge, Region Halland, Region Kronoberg, Region Kalmar län, Region Skåne och Västtrafik AB. För att hantera den svenska delen av systemet har ägarna bildat ett gemensamt bolag, Öresundståg AB.

20180621 antogs ett nytt ägardirektiv för bolaget. Utöver ägardirektivet finns två avtal som reglerar samarbetet om Öresundstågstrafiken – aktieägaravtalet och samverkansavtalet.

Utifrån ägardirektivet delas Bolagets uppdrag i två delar:

Operativ drift för Öresundstågstrafiken

- Kund-, marknads- och försäljningsfrågor
- Dagliga trafikfrågor
- Löpande fordonsunderhåll
- Löpande kontakter med Trafikverket och andra svenska myndigheter
- Verkstadsdepå i Hässleholm
- Administrativa och ekonomiska uppgifter
- Planering operativ drift
- Utvärdering och uppföljning

Strategiska frågor och frågor av långsiktig karaktär

- Långsiktig utveckling av den gemensamma trafiken
- Vision, varumärke och affärsidé
- Fordonsförvaltning
- Linjesträckning, uppehållsbild och turtäthet
- Strategisk övergripande långsiktig tågplanering
- Långsiktig ekonomisk plan

Fordonsförvaltning

Öresundstågssystemet trafikeras med 111 fordon, varav 77 ägs av de svenska länstrafikbolagen/regionerna och 34 av DSB. Fordonsägarna har avtalat om en gemensam förvaltningsfunktion för Öresundstågen. Deltagande fordonsägare är Skånetrafiken, DSB, AB Transitio, Hallandstrafiken och Blekingetrafiken. Länstrafiken Kronoberg och Kalmar har lagt ägandet av sina fordon i Transitio. Västtrafiken AB tillhandahåller fordon till trafiken genom Hallandstrafiken. Gällande Förvaltningsavtal tecknades 2008, tilläggsavtal har tillkommit i specifika frågor. Avtalet gäller t o m 2019-12-31. Uppgifterna innebär i stort att:

- Hålla ett långsiktigt tekniskt och ekonomiskt förvaltningsperspektiv
- Upphandla och driva tekniska projekt
- Bereda ekonomiska frågor för beslut hos berörda fordonsägare, t ex reinvesteringsärenden

Utmaningar kring Öresundstågstrafiken

Öresundstågens styrka är att erbjuda snabba resor mellan större orter samt att sudda ut länsgränserna och binda samman Sverige med Danmark.

Öresundstågens utmaningar är flera, där den mest framträdande handlar om fordonen; att varje dag till varje tur få ut rätt antal fordon i trafik, att fordonen är hela och rena, att dörrar, toaletter, klimatanläggning mm fungerar och att

fordonen är uppdaterade med ny teknik och nya funktioner som exempelvis wi-fi. Många parter är involverade:

- Fordonsförvaltningen är fordonsägarnas gemensamma förvaltning av fordonsflotta.
- Trafikverket äger infrastrukturen som skapar de grundläggande förutsättningarna för att planera och utföra trafiken.
- Öresundståg AB gör tåglägesansökan och är avtalspart med Trafikverket när det gäller Öresundstågstrafiken på svensk sida.
- Transdev ansvarar för omloppsplaneringen av trafiken i Sverige, dvs ombordbemanning, driftledning, tvätt och städ av fordonen. Öresundståg AB förvaltar avtalet med Transdev.
- DSB ansvarar på motsvarande sätt för trafiken i Danmark.
- Operatörssamarbetsavtal mellan de båda operatörerna Transdev och DSB är tecknat för att trafiken ska gå som ett sammanhållet system.
- Trafikköpareavtal mellan dansk och svensk trafikbeställare. Avtalet är mellan Region Skåne/Skånetrafiken och danska staten (Transport-, Bygnings- och Boligministeriet).
- DSB Vedligehold utför reparationer och löpande underhåll på fordonen. Öresundståg AB tillsammans med DSB SOV förvaltar och följer upp leveransen.
- Därutöver finns "Samarbetsavtal avseende förvaltning och uppföljning av underhållsavtal avseende Öresundstågsflottan" som är tecknat mellan Ägarna/Trafikhuvudmännen och DSB SOV. Det är Öresundståg AB som hanterar arbetsuppgifterna tillsammans med Skånetrafiken som också har en representant i Styrgruppen.
- Under år 2020 startar ett nytt trafikavtal (med både trafik och underhåll) och en ny depå i Hässleholm. Öresundståg AB är hyresgäst i depån och kommer att förvalta avtalet.

För att dagligen kunna leverera hela och rena fordon samt rätt antal fordon i trafik krävs koordinering och en samlad styrning, vilket brister idag.

Öresundstågs samordningsansvar

Bolaget har i uppdrag att hantera den operativa driften.

Öresundståg AB ansvarar för den dagliga leveransen till kund. Bolaget planerar, utvecklar och följer upp trafiken och underhållet. Däremot har Bolaget inte full rådighet över tillgången till fordon, eftersom beslut om reinvesteringar i fordon samt när i tiden dessa ska ske hanteras i Fordonsförvaltningen. Det finns i dagsläget inte heller en tydlig koppling mellan investeringarna på fordonen och deras påverkan på driftsbudgeten.

Bolaget ansvarar för en samlad ekonomisk information för hela trafiksystemet samt administrerar avräkning gällande trafik, underhåll och fordon fördelat på respektive län.

Bolaget har ansvar för ett antal strategiska och långsiktiga frågor

Bolaget tar fram en strategisk plan över hur trafiken ska utvecklas. Denna beskriver trafiken (resor, upplägg, marknad och utbud). Den kommer också att beskriva vilken typ av fordon som passar bäst för detta (hastighet, komfort och service, kapacitet) samt infrastrukturen.

Bolaget ska också ta fram en långsiktig ekonomisk plan för hela Öresundstågsverksamheten som även kommer att visa på investeringsbehov i fordon.

Bolaget har också ansvaret att förvalta och utveckla varumärket Öresundståg. Att se till det övergripande och gemensamma bästa och att Öresundstågstrafiken utvecklas på ett ekonomiskt försvarbart sätt.

Slutsats

Både utifrån det operativa och strategiska perspektivet behövs en ökad styrning mellan trafik, underhåll och fordon.

Öresundståg AB bedriver sin verksamhet i nära samarbete med sina ägare och genom att ge Bolaget ett ansvar även kring fordonsförvaltningen, på motsvarande sätt som med trafik och underhåll, skapar man en ökad styrning, tydlighet, effektivitet och även en förankring i styrelsen innan formella beslut fattas hos respektive ägare.

Styrelsen för Öresundståg AB rekommenderar därför ägarna att:

- ge VD på Öresundståg AB i uppdrag att utarbeta ett förslag på nytt arbetssätt och styrning av förvaltningen av de svenska fordonen i Öresundstågstrafiken med utgångspunkt i det uppdrag som Öresundståg AB har enligt punkt 3.3.6 i Ägardirektiv "Bolaget får i uppdrag att samordna fordonsförvaltningen och bereda ärenden". Uppdraget genomförs i samråd med Trafikdirektörer/VD hos ägarna.
- ett nytt avtal fr o m 2020-01-01 om fordonsförvaltning mellan fordonsägarna anpassas utifrån ovanstående.

Hässleholm den 3 april 2019

Stefan Svalö
Ordförande Öresundståg AB

Dag Hultefors
Vice Ordförande Öresundståg AB